

De toegang van de KMO's tot bankkrediet en andere beursmarkten vergemakkelijken ?

Eind vorig jaar heeft de Minister van Financiën een werkgroep opgericht waarvan het voorzitterschap werd toevertrouwd aan volksvertegenwoordigers Eric ANDRE en Aimé DESIMPEL. Hun opdracht? Zich buigen over de moeilijkheden die ondernemers ondervinden om toegang te krijgen tot bankkrediet en andere beursmarkten. Het hiernavolgend artikel vormt een synthese van het werkdocument van deze werkgroep samengesteld uit specialisten.

handelsbeleid, samenviel met de aankondiging van de voorbereiding, onder de auspiciën van de Bank voor Internationale Betalingen (BIB), van het zogenaamd Bazel II-akkoord. Dat akkoord wil de reglementering van het eigen kapitaal

bankkredieten. Daarnaast was het evenzeer van belang de gevolgen van vraag en aanbod te kunnen onderscheiden die tot dergelijke "credit crunch" of kredietbeperking kunnen leiden. De talrijke gedachteswisselingen over het onderzoek

De "credit crunch"

Talrijke Belgische ondernemingen klagen de laatste tijd over problemen in verband met de toekenning van bankkredieten.

Deze problemen nemen de vorm aan, ofwel van een rationalisatie van het volume, ofwel van een verhoging van de intrestmarges. Daarbij komt dat de, soms zeer brutale, koerswijzigingen die verschillende kredietinstellingen naar Belgisch recht doorvoerden in hun

van de banken hervormen (zie ook IAB-Info nr. 4/2002). Het is duidelijk dat ook deze hervorming voor de KMO's tot een verhoging van hun kredietkosten zal leiden.

Geconfronteerd met deze onzekere toestand, was de werkgroep van oordeel dat elk misverstand moest vermeden worden met betrekking tot de interpretatie van de verschillende factoren in de evolutie van de voorwaarden en het volume van de aan de ondernemingen, - en meer bepaald aan de KMO's, - toegestane

van eventuele problemen die verband houden met de uitdroging van het volume aan bankkredieten en de evolutie van de tariefvoorwaarden hebben duidelijk de noodzaak aangetoond te kunnen beschikken over een aangepaste en toegankelijke structuur om de ontwikkeling te kunnen volgen van de voorwaarden en de toekenning van kredieten aan ondernemingen en dat zowel voor de vertegenwoordigers van de kredietverleners, voor de begunstigden als voor de verschillende overheden.

Hulp van de NBB

Vanuit dit oogpunt heeft de werkgroep eensgezind aan de Minister van Financiën voorgesteld het initiatief te nemen om een “Kredietobservatorium” op te richten dat, op een regelmatige en beknopte wijze, een waaier “objectiverende” gegevens met betrekking tot die gevoelige materies kan verspreiden. Meer bepaald heeft de werkgroep de Minister van Financiën gesuggereerd de Nationale Bank van België te vragen actief mee te werken aan de oprichting van dergelijke structuur. De samenwerking met de NBB zou het mogelijk maken, enerzijds, gebruik te maken van de verschillende gegevensbronnen waarover de NBB beschikt en, anderzijds, die kwantitatieve gegevens aan te vullen met gelijkaardige, ten behoeve van de Europese Centrale Bank in de eurozone verzamelde gegevens en met beknopte commentaar gesteund op haar financiële en economische kennis.

Wat meer bepaald de kredieten aan de KMO's betreft, verdienen, volgens de deskundigen van de werkgroep, drie punten bijzondere aandacht :

- vooreerst het onderzoek van de mate waarin andere soorten waarborgen dan deze die werden weerhouden in het tweede advies van het Bazilcomité, zouden kunnen erkend worden als een versoepeling van de berekeningswijze van het kredietrisico in de berekening van het nodige eigen kapitaal van de banken (bv. : de waarborgen met betrekking tot de materiële en immateriële roerende goederen);
- vervolgens de uitwerking van voorstellen die beogen grote groepen ontleners (zoals de zelfstandigen en de kleine ondernemingen) gelijk te schakelen, niet met de “corporate”-, maar wel

Het onderzoek van eventuele problemen die verband houden met de uitdroging van het volume aan bankkredieten en de evolutie van de tariefvoorwaarden hebben duidelijk de noodzaak aangetoond te kunnen beschikken over een aangepaste en toegankelijke structuur om de ontwikkelingen op dit vlak van dichtbij te kunnen volgen.

met de “retail”-sector. De behandeling op het gebied van de vereisten van eigen kapitaal zou voor hen gunstig kunnen zijn;

- tenslotte zou de groep willen dat het voorbeeld van het Nederlands stelsel, “Tante Agatha” genoemd, zou worden onderzocht. Dit stelsel beoogt de fiscale aanmoediging van de toekenning van achtergestelde leningen aan ondernemingen of aan vernieuwende projecten die een hoger risico inhouden dan het gemiddelde en die moeilijkheden ondervinden bij het verzamelen van een startkapitaal.

Het geheel van deze overwegingen legt de nadruk op een gegevensuitwisseling tussen alle betrokken par-

tijen. Zo zou het ook wenselijk zijn dat in geval van weigering van krediet, de kredietinstellingen naar Belgisch recht een overzicht van hun “rating” die ze toegepast hebben, zouden kunnen voorleggen aan de betrokken onderneming. Ook op dat specifieke punt zou het Kredietobservatorium een nuttige rol kunnen spelen.

Toegang tot het risicokapitaal (“private equity”)

De met betrekking tot dit punt geformuleerde voorstellen kunnen als volgt worden gesynthetiseerd :

- Er zou een werkingstoelage ten behoeve van de “business angel”-netwerken (investeerders in private equity) kunnen worden overwogen, naar het voorbeeld van wat in Groot-Brittannië gebeurt – en daar overigens een aanzienlijk succes oogst; verder zou men zich kunnen baseren op het Amerikaanse SBIC-stelsel (“small business investment company”) of op het gelijkaardig in Duitsland ontwikkelde stelsel. Dat systeem bestaat erin dat de overheid aangepaste waarborgen biedt aan investeerders die in een SBIC beleggen, als die in haar geheel failliet gaat.
- In eenzelfde optiek hebben ook het participatiefonds (federaal) en de garantiefondsen (gewestelijk) een belangrijke rol te vervullen. Die fondsen moeten worden beheerd met het oog op het kunnen aanbieden van aangepaste en eenvormige instrumenten en het beschikken over voldoende en doeltreffende middelen, aangepast aan hun rol, - hetzij van belegger, hetzij van lener, - die ze in de Belgische economie te vervullen hebben en meer specifiek in de ondersteuning van de ontwikkeling van de KMO's. Bovendien zou het niet slecht zijn alle middelen van de stelsels te kunnen aan-

Trends

wenden die micro-investeringskredieten willen ondersteunen en dat door bijkomende waarborgen geboden door de bevoegde overheden (bv.: ten belope van een maximum van 50% van het totaal der toegestane kredieten, mits naleving van de rechtszekerheid die ten grondslag ligt aan de invoering van dergelijk stelsel).

- Het gebruik maken van privaks (besloten fondsen die vooral investeren in niet-genoteerde vennootschappen) vormt ook een interessante uitvalsbasis om de toegang tot risicokapitaal te vereenvoudigen. Het reglementair kader van dergelijke investeringsvehikels ver-

dient echter te worden bijgewerkt (zoals bv. : de toepassing van het beginsel van de fiscale transparantie; de invoering van een bijzondere categorie van privaks, niet ter beurs genoteerd en met een beperkte duur, de versoepeling van de verplichting meer dan 80% van de gerealiseerde winsten als dividend uit te keren).

Een andere denkpiste in het kader van de versterking van de liquiditeit van de aandelen, bestaat uit het gebruik van de techniek van het certificeren van aandelen.

- Tenslotte wensten de leden van de werkgroep hun steun te betuigen aan de inspanningen die de Federale Regering ondernomen heeft bij de aanneming, in het kader van de hervorming van de vennootschapbelasting, van verschillende maatregelen ten gunste van de KMO's (al dan niet beursgenoteerd).

De toegang van de KMO's tot de Beurs

De werkgroep heeft, met betrekking tot deze problematiek, ideeën uitgewisseld over factoren als de kosten en de vereisten die uit een dergelijke notering voortvloeien, over de vrees voor het verlies van het beheer of nog over de complexiteit van het reglementair kader, evenzoveel aspecten waarmee de genoteerde vennootschappen (of die het binnenkort zullen zijn) af te rekenen krijgen.

Over het algemeen gaan de leden van de werkgroep akkoord met de door het VBO, Euronext en de CBF voorgestelde concrete maatregelen over financiële communicatie, liquiditeit van aandelen en integriteit van de markten. De uitwerking van die voorstellen zal evenwel een aanzienlijke inspanning vergen van de betrokken ondernemingen, van de financiële analisten en instellingen, van de marktondernemingen of nog van de financiële pers.

- De absolute noodzaak om één of meer specifieke indexen voor de "small caps" in te voeren, wordt benadrukt. In dat verband heeft Euronext twee indexen gelanceerd : Next Economy en Next Prime. We vermelden dat bijzondere regels in verband met de twee segmenten "Next Economy" en "Next Prime" opgenomen zijn in het "Euronext Rule Book", dat ondertussen reeds door de Minister van Financiën werd goedgekeurd.

- De leden van de werkgroep hebben daarenboven kennis genomen van de beduidende vooruitgang die geboekt werd inzake het voorontwerp van wet betreffende de financiële markten en het toezicht op de financiële sector. Dit voorontwerp beoogt de coördinatie en de modernisering van het algemeen kader van de financiële markten, in het bijzonder de periodieke informatie die de ter beurs genoteerde bedrijven verstrekken.
- De omzetting in het Belgisch recht van de uitvoeringsmodaliteiten van de Europese Verordening inzake het verplicht gebruik van de IAS-normen zal moeten toelaten een betere vergelijkbaarheid van de rekeningen van de Belgische ondernemingen te waarborgen.

Blijft de vraag hoe de float (deel van het kapitaal dat op de Beurs wordt geplaatst) van de genoteerde vennootschappen te vergroten, zonder dat een controleaandeelhouder er, in voorkomend geval, zijn controle over verliest.

De invoering van een optioneel stelsel van uitgiften met meervoudig stemrecht (verbonden aan de creatie van een nieuw soort aandelen), of met minstens dubbele stem (verbonden aan een bepaalde periode waarin men houder moet zijn van de aandelen) wordt door verschillende sprekers als een interessante piste beschouwd, voorzover dit stelsel enkel geldt voor aandelen op naam.

Een andere denkpiste in het kader van de versterking van de liquiditeit van de aandelen, bestaat uit het gebruik van de techniek van het certificeren van aandelen.

De herschikking van de compartimenten van de fondsen voor pensioensparen, met aandrang gevraagd door de Europese Commissie, zou

Het gebruik maken van privaks (besloten fondsen die vooral investeren in niet-genoteerde vennootschappen) vormt ook een interessante uitvalsbasis om de toegang tot risicokapitaal te vereenvoudigen.

kunnen overwogen worden om de investeringsvoorwaarden in de "small caps" te versterken, meer bepaald in de ter beurs genoteerde vennootschappen die een zekere beurskapitalisatie niet overschrijden.

En verder ?

Sinds de overhandiging van het document (eind vorig jaar), is men met de problematiek van de toegang van de KMO's tot krediet al een heel eind opgeschoten. De verantwoordelijken van de werkgroep werden op 29 januari laatstleden door de Commissie voor Financiën van de Kamer gehoord.

Volksvertegenwoordiger Eric ANDRE van zijn kant, heeft een tekst neergelegd met het oog op de hervorming van het Brussels Waarborgfonds.

En het door de deskundigen gewenste Kredietobservatorium lijkt ook op goede weg te zijn, aangezien de Minister van Financiën de NBB belast heeft met de oprichting ervan en, volgens de laatste berichten, het project reeds in de steigers staat en zelfs eerstdaags het licht zal zien. Daarenboven wordt ons gemeld dat de Belgische vertegenwoordigers die belast zijn met het onderhandelen van de Bazel II-akkoorden, de toon verstrakt hebben om voor de KMO's en de retailsector afwijkingen te bekomen.

Daarbij zouden ze gesteund worden door Duitsland, dat eveneens van oordeel is dat de KMO's niet het slachtoffer mogen worden van de door Bazel II opgelegde strakkere kredietvoorwaarden. ¶

